

Детство на реке

- Дитинство на річці

Леонид

- **Леонід**

Огромная река... мне часто она снится.

- Величезна ріка... мені часто вона сниться.

Вы понимаете, с детских лет...

- Розумієте, з дитинства...

Я вырос на этой реке.

-Я виріс на цій річці.

У моего отца была такая профессия, которая непосредственно была связана с рекой.

-У мого батька була така професія, яка була пов'язана з рікою.

Как-то раз вечером отец поручил мне переплыть на другой берег реки, что бы проверить наши сети.

- Одного разу ввечері, батько доручив мені перепливати на інший берег річки, щоб перевірити наші тенета.

Там за этим меньше следили, потому что рыбалка была запрещена.

- Там за цим менше слідували, тому що рибалка була заборонена.

Было полнолуние, луна светила так ярко, что вода таинственно поблёскивала в темноте.

- Був повний місяць, такий яскравий, що вода таємничо поблискувала у темряві.

На том берегу я подобрал дядю, и мы вместе поехали на то место, где за день расставили сети.

- На тому березі я забрав дядька, та ми разом поїхали туди, де за день розставили тенета.

Осторожно, что бы нас не заметили, начали мы вытягивать сеть.

- Обережно, щоб нас не побачили, почали ми витягувати тенета.

В ней было что-то тяжёлое и мы тянули изо всех сил.

-У них було щось важке і ми тягнули з усіх сил.

Вода пенилась и мы наконец вытащили огромную рыбу, величиной в человеческий рост.

-Вода пінилася і ми нарешті витягнули величезну рибу, завдовжки у зріст людини.

У неё были огромные глаза.

-В неї були величезні очі.

В них отражался лунный свет.

-В них відбивалося місячне сяйво.

Дядя ударил рыбу три раза со всей силы, пока она совсем не перестала шевелиться.

- Дядько вдарив рибу три рази з усієї сили, доки вона зовсім не перестала рухатися.

12 лет спустя

-12 років потому

Людмила

- **Людмила**

Я жила со своим первым мужем в Чернышевск-Забайкальском, 700 километров от Читы.

- Я жила зі своїм першим чоловіком у місті Чернишевськ-Забайкальський, що 700 кілометрів від Чити.

Он умер совсем молодым, от лейкемии, и я осталась с моим трёхлетним сыном Игорем совсем одна.

- Він помер зовсім молодий, від лейкемії, а я лишилася сама з моїм трирічним сином Ігорем.

Леонид

- Леонід

Нам было по 24 года.

- Нам було тоді по 24 роки.

Я приехал офицером в Читу, это примерно 7 000 километров от Москвы в юго-восточной Сибири.

- Я приїхав офіцером до Чити, це приблизно 7 000 кілометрів від Москви, що на південно-східному Сибіру.

Странное чувство, я был так далеко от Родины, а меня здесь поджидало что-то особенное.

- Дивне відчуття, я був так далеко від Батьківщини, а на мене тут чекало щось особливе.

Работа была административная, и не особо сложная.

- Робота була адміністративна, та не особливо складна.

Моя жена была из гражданских, и мы работали вместе.

- Моя дружина була з цивільних, і ми працювали разом.

Так мы и познакомились.

- Так ми й познайомилися.

Это была любовь с первого взгляда.

- Це було кохання з першого погляду.

Людмила

- Людмила

Леонид и мой сын Игорь быстро подружились.

- Леонід та мій син Ігор швидко затоваришували.

И так начались наши отношения, позднее мы поженились.

- Так почалися наші відносини, пізніше ми одружилися.

Но Леонид очень хотел вернуться на Родину.

- Та Леонід дуже хотів повернутися на Батьківщину.

К сожалению, его заявления о переводе оставались без ответа.

- На жаль, його заяви про переведення залишалися без відповіді.

И наша мечта иметь общего ребёнка долго не сбывалась.

- Та наша мрія мати спільну дитину теж довго не здійснювалася.

Вдруг, в 1985 получаем мы письмо-согласие на перевод в Припять.

- Раптом, у 1985 році, ми отримали згоду на переведення до Прип'яті.

Осенью 1985 мы вернулись на Родину Леонида.

- Восени 1985 ми повернулися на Батьківщину Леоніда.

Мой сын пошёл в школу в Припяти, а мы жили в селе Копачи, в пяти километрах.

- Мій син пішов у Прип'яті до школи, а ми жили у селі Копачі, у п'яти кілометрах.

Припять была прекрасным, современным молодым городом, было много зелени и цветов.

- Прип'ять була прекрасним, сучасним молодим містом, було багато зелені та квітів.

Церковь Чернобыля

- Церква Чорнобиля

Леонид

- Леонід

Моя семья очень связана с этой церковью Святого Ильи.

- Моя родина дуже пов'язана з цією церквою Святого Іллі.

Мои родители и родители моих родителей ходили сюда на воскресные службы и молиться.

- Мої батьки та батьки моїх батьків ходили сюди на недільні служби та молитися.

В конце зимы в 1986 году мы молились тут с моей женой, что бы Бог нам послал общего ребёнка.

- Наприкінці зими 1986 року ми молилися тут з моєю дружиною, щоб Бог послав нам спільну дитину.

Мы тогда обошли вокруг церкви по обычаю три раза, и это случилось - моя жена забеременела.

- Ми тоді обійшли за повір'ям три рази навколо церкви, та диво сталося - моя дружина завагітніла.

Я верю, что это было чудодейственное влияние этой церкви, и я благодарю Бога и всех святых, что они нам помогли.

- Я вірю, що це був дивовижний вплив цієї церкви, та я вдячний Богу та всім Святим, що вони нам допомогли.

Людмила

- Людмила

Мы тогда были счастливы.

- Ми були тоді щасливі.

Той весной 1986 казалось, что все наши мечты наконец сбываются...

- Тієї весни 1986 здавалося, що всі наші мрії нарешті здійснюються...

Леонид

- Леонід

Утром 26 апреля меня разбудил шум моторов.

- Вранці 26 квітня мене розбудив шум моторів.

По дороге на Припять, на которой обычно не было большого движения, плотно ехали колонны грузовиков и БМП.

- Дорогою на Прип'ять, якою зазвичай не було великого руху, щільними колонами їхали вантажівки та БМП.

Что то ужасное произошло и мне нужно было срочно явиться на службу.

- Щось страшне сталося, і мені терміново потрібно було з'явитися на службу.

Людмила

- Людмила

В то же утро я провожала моего сына Игоря в школу на автобус.

- Того ранку я проводжала мого сина Ігора на автобус до школи.

Здесь никогда не было оживлённого движения.

- Тут ніколи не було жвавого руху.

«Иди уже к автобусу, тебе нужно в школу...», помахала ему рукой.

- «Йди вже до автобуса, тобі треба до школи...», помахала йому рукою.

Но прошло минут пять, и он вернулся домой, и кричит: «Мама, ура! Сегодня не в школу, атомная взорвалась».

- Та минуло хвилин п'ять, він повернувся додому, й кричить: «Мама, ура! Сьогодні до школи не треба, атомна вибухнула».

Но мы же ничего не знали.

- Але ж ми нічого не знали.

Леонид был на службе, а телефонов тогда не было, и мобильных.

- Леонід був на службі, а телефонів тоді не було, і мобільних.

Мы совсем не знали ничего!

- Ми зовсім нічого не знали!

И я даже не волновалась, когда Игорь вернулся на улицу к своим друзьям.

- І я тоді навіть не хвилювалася, коли Ігор повернувся до своїх друзів на вулицю.

До реактора напрямую было всего 3 километра.

- До реактора, навпростець, було лише три кілометра.

Эвакуация Припяти

- Евакуація Прип'яті

Леонид

- **Леонід**

Знаете, на тот момент мы просто не могли себе представить.

- Знаете, на той момент ми просто не могли собі уявити.

Такой катастрофы в мире никогда не случалось.

- Такої катастрофи в світі ще ніколи не траплялося.

Не было никакого опыта, как действовать в таких ситуациях.

- Не було жодного досвіду, як діяти в таких ситуаціях.

Конечно, было совершено много ошибок.

- Звичайно, було зроблено багато помилок.

Что касается эвакуации Припяти – было сделано невероятное.

- Що стосується евакуації Прип'яті - було зроблено неймовірне.

Ночью мы готовились к эвакуации 50-ти тысячного города, более 1 000 автобусов должны были быть готовы на следующее утро.

- Вночі ми готували евакуацію п'ятдесяти тисячного міста, більш ніж 1000 автобусів повинні були бути наготові наступного ранку.

В нашем гор. отделе милиции создали командный пункт.

- У нашому міськвідділі міліції було створено командний пункт.

Здесь собиралась вся информация о ситуации.

- Тут збиралася вся інформація про ситуацію.

За нашими спинами сидели высокопоставленные офицеры, которые принимали решения.

- За нашими спинами сиділи високопоставлені офіцери, що приймали рішення.

Город поделили на сектора.

- Місто було поділене на сектори.

Людам сообщили, что с собой нужно взять только документы и вещи на три дня.

- Людам повідомили, що з собою потрібно взяти тільки документи, та речі на три дні.

Потом автобусы были взяты под конвой и выехали через Копачи и Чернобыль из Зоны.

- Потім автобуси були взяті під конвой, та виїхали через Копачі та Чорнобиль із Зони.

Людмила

- Людмила

До нас дошли слухи, что Припять эвакуируют.

- До нас дійшли чутки, що Прип'ять евакуують.

У нас там было много родственников.

- У нас там було багато родичів.

И бабушка Леонида сказала: «Пойдём на дорогу, помашем нашим знакомым».

- І бабуся Леоніда сказала: "Пішли до дороги, помахати нашим знайомим".

Многие из нашего села были уже там.

- Багато хто з нашого села був вже там.

Но когда мы стояли на улице в радиоактивной пыли, мы не смогли никого узнать.

- Але коли ми стояли на узбіччі у радіоактивній пилюці, ми не змогли нікого впізнати.

Мы тогда сами не понимали, в какой опасности мы находимся.

- Ми тоді й самі не розуміли, в якій небезпеці ми перебуваємо.

Леонид

- Леонід

Уже после обеда людей в Припяти не было, и Припять, город больших планов и новых начинаний, стал безжалостной могилой разбитых надежд его жителей.

- Вже після обіду людей в Прип'яті не було, і Прип'ять, місто великих планів та нових починань, стало безжальною могилою розбитих надій його мешканців.

Исключением были немногие, такие как мы, которые исполняли там свой служебный долг.

- Винятком були такі як ми, що залишилися виконувати свій службовий обов'язок.

Нам нужно было собрать милицейское оружие, и наша часть осталась последней в этом потерянном городе.

- Нам потрібно було зібрати міліцейську зброю, і наша частина залишалася останньою у цьому загубленому місті.

Людмила

- Людмила

И правда, через три дня село стали эвакуировать.

- І справді, через три дні село почали евакуювати.

Первым вывезли скот.

- Спочатку вивезли скот.

Потом уже эвакуировали население.

- Потім вже евакуювали мешканців.

Моя свекровь поставила для птицы три больших чугуна с кормом и водой.

- Моя свекруха поставила для птиці три великі чавуни з кормом та водою.

Так как нас эвакуировали, сказали, на три дня.

- Бо нас евакуювали, як сказали, на три дні.

И им должно было хватить этого корма.

- І їм мало вистачити цього корму.

Но нам не суждено было вернуться в свой маленький рай.

- Але нам не судилося більше повернутися в наш маленький рай.

Нас посадили в автобусы, и очень медленно двигался наш автобус.

- На посадили до автобусів, автобус рухався дуже повільно.

Мы прибыли в Полесское, там нас попросили всех выйти из автобуса, и была дезактивация.

- Ми прибули в Поліське, там нас попросили всіх вийти з автобусу, була дезактивація.

Каждый помылся под душем.

- Кожен помився під душем.

Потом опять нас посадили в автобусы, тут конечно было очень холодно, мокро, погода была холодная, и привезли до села Качал.

- Потім нас знову посадили до автобусу, тут було дуже холодно, мокро, погода була холодна, й привезли до села Качали.

А там уже нам дали адресочек, куда нас поселили.

- Там нам дали вже адресу, куди нас поселили.

Поселили нас в семью, где было уже двое детей, и третьего хозяйка родила, буквально только неделю, как выписалась из роддома.

- Поселили нас у родину, де вже було двоє дітей, та третього господиня щойно народила, тиждень як виписалася з пологового будинку.

Последствия

- Наслідки

Леонид

- **Леонід**

После работы в заражённой зоне меня обследовали и по результатам анализов запретили служить в радиоактивной территории.

- Після роботи в забрудненій зоні мене обстежили, та за результатами аналізів заборонили служити на радіоактивній території.

Но потом, по причине того, что я хорошо знал местность, меня командировали обратно в заражённые районы.

-Але потім, у зв'язку з тим, що я добре знав місцевість, мене відрядили назад в забруднені райони.

Я вернулся в село Луговики Полесского района.

- Я повернувся до села Луговики Поліського району.

У нас были части и в Припяти и в Чернобыле, мы сопровождали транспорт с грузами и тысячами людей для работы на разрушенной атомной станции...

- В нас були частини в Прип'яті та Чорнобилі, ми супроводжували транспорт з вантажами та тисячами людей для роботи на зруйнованій атомній станції...

Людмила

- **Людмила**

На второй день после эвакуации мне сказали, что нужно пойти в сельский совет, на комиссию.

- На другий день після евакуації мені сказали, що потрібно зайти до сільради на комісію.

Я себе задалась вопросом: «Какая комиссия?»

- Я себе запитала: «Яка комісія?»

Но когда пришла, зашла в кабинет, там сидели два мужчины, в военной форме.

- Але коли прийшла, зайшла до кабінету, там сиділи двоє чоловіків у військовій формі.

Первым делом они меня спросили: «Вы не беременная?»

- Першим ділом вони мене запитали: «Ви вагітна?»

Я сказала: «Да!»

- Я відповіла: «Так!»

Они говорят: «Ну, всё ясно, идите, выйдите в коридор, ждите там, придёт скорая помощь, машина скорой помощи, и Вас повезут в районный центр».

- Вони кажуть: «Ну, все ясно, ідіть, вийдіть у коридор, чекайте там, приїде швидка допомога, та Вас відвезуть в районний центр».

Я испугалась, вышла, и тихонечко ушла на квартиру.

- Я злякалася, вийшла, та тихенько пішла на квартиру.

Но боялась, думала: «Приедут за мной?».

- Але боялася, думала: «Чи приїдуть за мною?».

В ожиданиях была.

- В очікуванні була.

Адрес был известен.

- Адреса була відома.

Думала за мной приедут.

- Думала, за мною приїдуть.

Леонид

- **Леонід**

После месяца в заражённой зоне, мои дни начинались с того, что меня тошнило.

- Після місяця в забрудненій зоні, мої дні починалися з того, що мене нудило.

Потом приехала группа врачей из Ленинградского Института Радиологии.

- Потім приїхала група лікарів з Ленінградського Інституту Радіології.

Они меня обследовали и строго запретили мне оставаться в зоне.

- Вони мене обстежили і суворо заборонили залишатися у зоні.

Меня направили в военный госпиталь в Киеве, где меня лечили капельницами, таблетками и уколами.

- Мене направили до військового шпиталю у Києві, де мене лікували крапельницями, пігулками й уколами.

Мне становилось всё хуже и хуже, потом они меня прооперировали.

- Мені ставало дедалі гірше, потім вони мене прооперували.

Я не знаю, какие сосуды они мне удалили.

- Я не знаю, які судини вони мені видалили.

Никто не хотел говорить мне правду.

- Ніхто не хотів говорити мені правду.

Диагноз звучал так: «Реакция на ионизирующее излучение».

- Діагноз був такий: "Реакція на іонізуюче випромінювання".

Я никогда так и не выздоровел.

- Я ніколи так і не одужав.

Людмила

- **Людмила**

В сентябре мы наконец то получили собственную квартиру для нас троих.

- У вересні ми нарешті отримали нову квартиру для нас трьох.

Тогда уже подходило время, когда нас должно было стать четверо...

- Тоді вже підходив час, коли нас повинно було стати четверо...

Ну и так получилось, 28 декабря, перед Новым годом, я делала уборку, прыгала, там, пыль гоняла по квартире.

- Ну і так сталося, 28 грудня, напередодні Нового Року, я прибирала, стрибала, прибирала пил у квартирі.

А ночью, подъём, отвезли меня в роддом.

- А вночі, підйом, відвезли мене в пологовий будинок.

Он утром привёз в шесть утра меня, они не куда не делись, они меня приняли, понимаете.

- Він привіз мене о шостій ранку, і їм нікуди було подітися, вони мене прийняли, розумієте.

И 29 декабря, перед Новым годом, я родила Алёшу.

- І ось, 29 грудня, перед Новим Роком, я народила Альошу.

4,600 весом был, такой крупный мальчик!

- 4,600 вагою, такий великий хлопчик!

В три года у Алёши начались сильные головные боли.

Медицинские обследования, с диагнозами от нарушения мозгового кровообращения и до болей в конечностях, составили уже целую книгу.

Только в конце 2010 года Алёша получил первую категорию пострадавшего от аварии на Чернобыльской АЭС.

- У три роки у Альоші почалися сильні головні болі. Медичні обстеження, з діагнозами від порушення мозкового кровообігу і до болю у кінцівках, склали вже цілу книгу. Тільки в кінці 2010 року Альоша отримав першу категорію постраждалого від аварії на Чорнобильській АЕС.

Также Людмила и Леонид столкнулись с серьёзными проблемами со здоровьем.

Те 30 евро, которые Леонид как ликвидатор получает дополнительно к пенсии, покрывают только покупку лекарств.

- Також Людмила та Леонід зіткнулися з серйозними проблемами зі здоров'ям. Ті 30 євро, які Леонід як ліквідатор отримує додатково до пенсії, покривають тільки покупку ліків.

Двое коллег Леонида, с которыми он вывозил милицейское оружие,

умерли несколько лет спустя. Из 1114 жителей села Копачи, эвакуированного 3 мая 1986 года, по словам Леонида, на сегодня, в живых осталось около 300 человек.

- Двоє колег Леоніда, з якими він вивозив міліцейську зброю, померли кілька років потому.

З 1114 жителів села Копачі, яке було евакуйоване 3 травня 1986 року, за словами Леоніда, в живих залишилося близько 300 осіб.

Фільм

Райнера Людвігса

та

Тетяни Чернявської

Автор сценарію і режисер

Райнер Людвігс

Оповідачі

Леонід Семенович Корж
Людмила Петрівна Корж

Виробництво

Райнер Людвігс Імідж-Білдінг

Провадження в Україні

Тетяна Чернявська

Мальована анімація

Райнер Людвігс
Аня Шнарс

Фони

Райнер Людвігс
Ян Бауер
Ілінка Хьофнер

Сканування та колорування

Тетяна Чернявська
Ясмін Монсес
Йонатан Людвігс

Композиція

Монтажхале Бремен
Райнер Людвігс Імідж-Білдінг

Монтаж

Райнер Людвігс

Композитор

Андре Фельдхаус

Звуки

Свен Бін

Фотографії Прип'яті
Рюдігер Лубріхт

Переклад

Тетяна Чернявська
Лариса Менде

Відеоматеріали представлені з дозволу

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного

Оцифровка

Йенс Вернер,
Шлахтхоф Бремен

Наша подяка
фонду «Діти Чорнобиля»
землі Нижня Саксонія, Німеччина

Наша особлива подяка
Родині Корж, смт. Макарів, Україна
Ларисі Менде
та
Рюдігеру Лубріхту

Фільм створено за фінансової підтримки
Фонду Нордмедіа,
землі Нижня Саксонія, Німеччина

© Райнер Людвігс, Імідж-Білдінг,
Оттерсберг, Нижня Саксонія, Німеччина